

גיליון 120

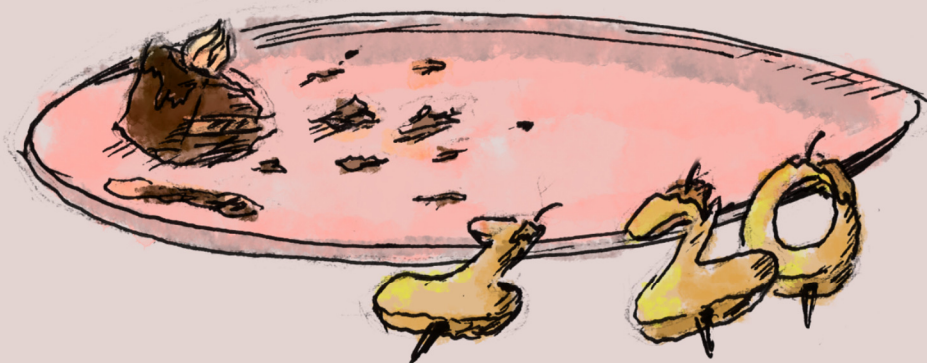
ינואר 2025 • טבת ה'תשפ"ה

מוֹטִיב

על שם ליאורה דיין

ירחון בנושא שירה וספרות עברית

ממאה ועשרים



עדנה אפק

מורן בייטי

טלי ברק

עינת חורב

שירי טורף־זיינריך

סטרנא טנג'י

אמירה לידר

אוהד עוז

נעמה פריש

רות שוורץ



גיליון 120 מתחיל...

הגענו לגיליון ה-120 שלנו, אבל במקום להתרפק על העבר אנחנו רוצים להסתכל קדימה.

בגיליון זה תוכלו לקרוא שירים וסיפורים שמתארים את מה שמעבר לאיחול "עד מאה ועשרים". מה קורה אחרי שעוברים את הנקודה הזאת? ובכלל, מה קורה כשאיחולים מתגשמים? האם זה משמח או מעורר חששות חדשים? מה מתגלה בעתיד שאליו רק קיינו כל הזמן?

עם כניסתנו לשנת 2025 אנחנו מייחלים לשנה חדשה פורייה, בטוחה, ויותר טובה, ומאחלים לכולנו ימים שקטים, בשורות טובות, וחזרתם של כל החטופים והחיילים שלנו בשלום הביתה.

אליין דיין, רובי גורדון, עמליה ויניק, רוזי גולן

הברכה "עד מאה ועשרים" ייחודית ליהדות (אם כי קיימת גם בערבית ובפרסית). ידוע שכבר בקהילות היהודיות במזרח אירופה היה נהוג לציין אחרי שם הנמען את ראשי התיבות **שיחי עמו"ש**.

לפי המסורת, הברכה מקושרת לאריכות ימיהם של כמה אנשים חשובים כמו משה רבנו, הלל הזקן ורבי עקיבא. האזכור המוקדם ביותר של גיל זה הוא בספר בראשית פרק ו' פסוק ג' – **"וַיֹּאמֶר ה', לֹא יָדֹן רֵיחִי בְּאָדָם לְעַלְמָא קְשָׁמָּה הוּא קְשָׁר. וְתֵיב יָקִי מָאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה"**.

סיפור "מעשה בני האלוהים" המופיע בתחילת פרק ו' הוא אחד הסיפורים השנויים במחלוקת והחריגים במקרא, והדין בו מרתק.

הפרשנות נעה בין מאבק קלאסי בין חטאי האדם לכעס האל, דרך שריד למיתולוגיה פוליתאיסטית, ועד לחלק מהתיאוריה לפיה סיפורים רבים בתנ"ך מתארים התערבות עמוקה של היזורים בכדור הארץ.

החריגות של הפסוקים האלה בספר מתבטאת גם בשימוש במילים יחידאיות, שפירושן לא ברור, ובמבנה דקדוקי חריג (זמני עבר ועתיד ללא ו' ההיפוך באחד מהפסוקים).

במהלך סיפר זה נראה שהאל מחליט להגביל את שנות חייו של האדם ל-120 (לפני כן בספר מתוארים אנשים שחיו מאות שנים). אבל כמו במקרים רבים אחרים ביהדות, גם כאן המשמעות המקורית השתנתה, במקרה זה מעונש לברכה – מאחלים לאדם שימצא את כל חייו.

הברכה "עד מאה ועשרים" השתרשה בעברית גם בתחום השירה וגם בתחום השיחוק, וזכתה לגרסאות ולהטיות שונות כמו "עד מאה כעשרים" או "עוד מאה ועשרים".

ירחון "מוטיב" הוא כתב עת מקוון לעת עתה המתפרסם אחת לחודש.

כל גיליון יעסוק בנושא שהמערכת תבחר, ויפורסמו בו עשר יצירות.

העבודה בירחון מתבצעת בהתנדבות מלאה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות, לרבות לא לתמלוגים כלשהם; בשליחת היצירה לפרסום מאשר היוצר את אפשרות פרסומה בירחון, ולא יהיו ליצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי-פרסום יצירתו בירחון.

ליאורה דיין ז"ל הייתה אוהבת אדם. אהבתה הגדולה ביותר הייתה למילה הכתובה ולקריאת ספרות ושירה, ואותם קראה עד סוף ימיה.

ירחון "מוטיב" נוסד לזכרה ונושא את שמה.





תהיות על מוות

כל הזקנים מתים בטרם עת,
בלי להודיע, בלי להכין מראש.
פשוט מתים.

מתים ומשאירים לך את כל האחריות להתמודד.

כשאני אמות, אקח את האחריות איתי, כך שכל מי שיצטרך להתמודד עם המוות שלי, לא יהיה צריך.

חוסך לכם את הזמן היקר. לי יהיה מספיק זמן להתמודד עם האחריות.
יש אנשים שמאמינים בגלגול נשמות.

למה? עד שאני מת תנו לי לנוח. סתם תהיה לי סחרחורת.

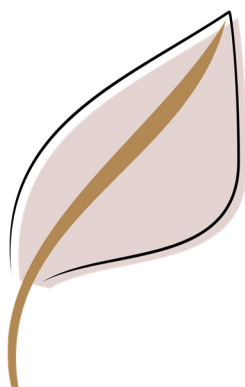
יש שמאמינים בגיהנום (חוסך לכם, לא אגיע לגן עדן).

אבל הגיהנום לא מספק, כי בסוף מתרגלים להכול, וזה יתחיל לשעמם.

אם אני מת והולך בטרם עת כמו כל הזקנים, אני רוצה עץ. עץ זה טוב. שיהיה בפארק קטן, שיהיה לי שם שקט ומדי פעם יגיעו ילדים זבל וישתינו עליי, אבל זה החיים, או המוות.

אוכל לראות איך באביב אני מתמלא בעלים ופירות, ובסתיו אקשט את האדמה בשברי העלים הצהובים שלי. בקיץ אתן צל לזוג צעיר שנמצא באהבת נעורים, ובחורף אאיר דמות ראשית בסרט אימה בראשו של ילד קטן.

כל הזקנים מתים בטרם עת. כל המתים חסרי אחריות. בואו כולנו נהיה עצים.



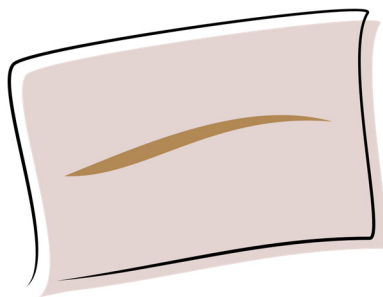


אני אוהבת מתמטיקה

אני אוהבת מתמטיקה
על אף שאינני מבינה,
אבל אני יודעת שהכל נקי וברור:
כפל וחלוקה,
חבור וחסור.

עברית היא שפה משונה,
מה יש ומה אין בה.
יש בה נו החבור,
ואין בה נו החסור.

ואנו חסרים
את שהיו ומאמנו הולכים:
אין לנו מלים
מרב חסורים.

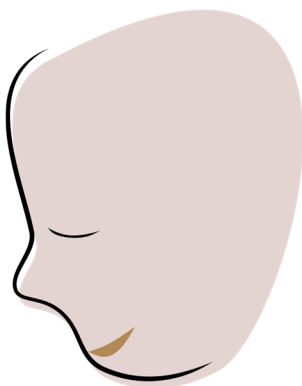




פַּעַם רְאִיתִי תִינָקֶת קָטָנָה,
שֶׁהָיָה לָהּ בַּיִת אוֹהֵב וּמְטָה כָּחֶלֶה.
הִיא שָׂטָה בְּתוֹכָהּ כְּמוֹ בְּתוֹךְ מַיִם
וְיָדְעָתִי שֶׁתְּמִיד יִהְיוּ לָהּ שָׁמַיִם.

לְפַעְמִים יֵשׁ רְגַע כְּזֶה שֶׁל לֵב
מְחֻזְקִים אֶת הַיָּד וּמְרַגְּשִׁים תַּיִם.
פַּעַם רְאִיתִי תִינָקֶת בְּבַיִת אוֹהֵב,
זֶה לֹא הָיָה בַּיִתִּי.
פַּעַם רְאִיתִי תִינָקֶת שֶׁמָּחָה,
זֹאת לֹא הָיִיתִי אֲנִי.

לְפַעְמִים יֵשׁ רְגַע אֶחָד כְּזֶה,
הוּא לֹא הָיָה שְׁלִי.
לְפַעְמִים אֵינִי רְגַע כְּזֶה,
אֲז חֲלַמְתִּי אוֹתוֹ עֲבוּרִי.

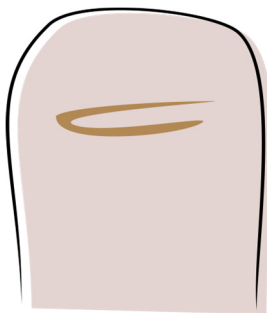




מוקדש לסבי ז"ל

"עד מאה ועשרים בלי תקונים,"
סבא נהג לומר,
ואני קייתי
ופללתי,
והנה, הגעתי.
הגיל המזחל.
זה שגרשם בכל ברכה.
זה שאומרים עליו לאלהים תודה.

סבא צדק,
אין תקונים,
כי כבר אין מול מי לתקן.
כלם אינם.
בשמים, באדמה.
הם קבלו תקון עולם.
ואני
צדקן כאן.





"עד ממאה ועשרים," הם אמרו לה. היא ניסתה לחייך. זה מה שאומרים תמיד, נכון? ברכה שגורה, כמו משפט שאיבד את עומקו עם השנים. אבל עבור תמר, הוא לא היה קלישאה. היא ידעה היטב את המשמעות של "מאה ועשרים".

תמר, בת 30, עמדה מול קברה הטרי של אימה, זו שהייתה לה כחברה הכי טובה, ומקור הכוח הגדול ביותר בחייה. "מאה ועשרים," לחשה אל האבן הקרה. "את תמיד אמרת שהחיים מתחילים בגיל 60. שהמאה ועשרים הם רק ההתחלה, לא הסוף."

אבל עכשיו, כשהיא עומדת שם, מוקפת באדמה כהה ועננים כבדים, התחושה אחרת. מה קורה כשנגמר הזמן? כשהחיים שהיו מלאים בשיחות, בחיוכים ובזיכרונות הופכים לשקט מוחלט?

באותו ערב, תמר שבה לדירתה הקטנה בירושלים. היא ניסתה לכתוב מכתב לאימה, כמו שעשתה לפעמים כשחשה בדידות, אבל המילים לא יצאו. במקום זאת, היא מצאה את עצמה מביטה בשעון שעל הקיר, אותו שעון שאימא נתנה לה כשהייתה בת 12 ואמרה, "כל דקה היא ברכה. אל תשכחי."

הזמן המשיך לנוע, אבל תמר הרגישה שהיא עומדת במקום. שבועות עברו, והיא מצאה את עצמה שוקעת בעצב. עד שיום אחד, מכתב בלתי צפוי נחת בתיבת הדואר שלה.

"לתמר היקרה,

אם את קוראת את זה, כנראה שאני כבר לא כאן. אבל אני יודעת שאת חזקה, ושאת תמצאי את הדרך לחייך, אפילו כשהלב כואב. זוכרת את האגדה שסיפרתי לך כשהיית קטנה על האישה שהפכה דמעות לאבני יהלום? גם את כזו. אני מאמינה בך.

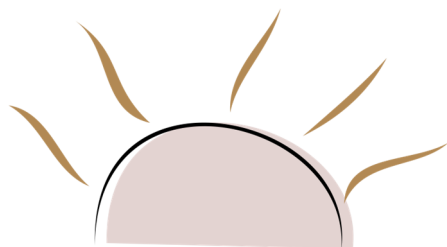
תאהבי תמיד.

אמא."

תמר קראה את המילים שוב ושוב. היא נזכרה באגדה שאימא סיפרה לה כשהייתה ילדה – על אישה עיוורת שעברה תלאות רבות, אבל בסוף גילתה שכל הכאב שהיא חוותה הפך למשהו יפהפה, משהו שהיה יכול לשנות חיים של אחרים.

באותו הרגע תמר החליטה להתחיל מחדש. היא התחילה לצייר, תחביב שאימא תמיד עודדה אותה להמשיך. הציורים שלה הפכו לחלונות לעולמות קסומים, מלאים צבעים ואור, כמו ההבטחה של אימא – שמהכאב תמיד יצמח משהו טוב.

כי החיים לא נגמרים כשמישהו הולך. הם ממשיכים בתוכנו, עם כל זיכרון, עם כל רגע של אהבה.





תמיד תהיה עוד שורה ברשימה

תמיד תהיה עוד שורה,

ברשימת

החלומות

האינסופית

שלי.

בשיא העדינות

ובמרב תשומת הלב - ללבי,

אני מרביבה אותה.

אות־אות,

מלה־מלה,

שורה־שורה,

יום־יום.

מוחקת את שהגשמתה,

מוסיפה חלום חדש שרקמתי.

רוקמת בימים, בלילות,

הזגה לי חלומות.

תמיד תהיה עוד שורה,

היא בלתי נגמרת, זו הרשימה.

תמיד אהלם -

לקתב עוד שיר,

לטגל בעוד עיר,

לקבש עוד פסגה,

להתבונן בעוד שקיעה.

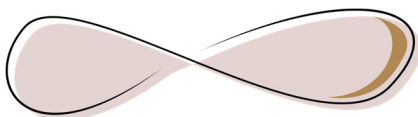
לנצח אהלם -

לראות יותר רחוק,

להתפקע שוב מצחוק,

לצבר עוד רגע מתוק,

לאהב יותר עמק.





עד מאה ועשרים שנה

ילד שעיניו אור מתוק ונשגב,
מוצא כּשֶׁל לוגי כּמשחק החיים המנח לַפְּנִי.
מנקדת מבטו, התמה, הילדית
הבְּרָכָה "עד מאה ועשרים" - תוחלת. תכלית.
בְּעִיני רוחו -
חגיגת יום הולדת לקשיש כחוש שגופו ופניו צמוקים,
מעל מרחפים בלונים דהויים ומהוהים,
בראותיו המשמעות, שנשפו זה מכבר
על מאה ותשע עשרה עונות,
הקשיש ינשף פֶּצֶת על עוגה אחרונה, עבשה, בכדי לכבות
את חייו.
הראות קורסות מיד, הקשיש מת ובפניו - קצפת שנותיו.
הנשמה מתנתקת לאט מגופו
נמשכת אל גלי האור בקצה מנהרת השנים
אל שלטי ה - Game Over :
הנצת אל סוף
תוחלת החיים.





שני קצוות תבל

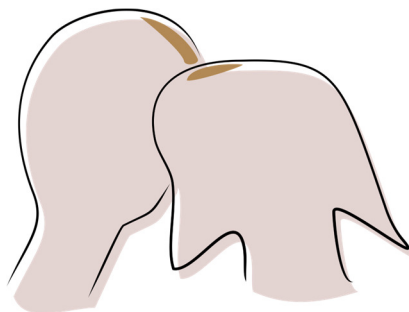
עוד מעט נעבר מאה ועשרים שבועות נשואין,
החרף יהיה קר כהרגלו,
אגמי עיניך תגנו לי את פנים הצלול.
אני זוכרת שישבתי מולך, והבטנו זה בזה,
וקרחון היקום הנמצא סביבי
נמס עד שנעלם,
עד שרק אתה ואני נותרנו
משני עברי הדלפק הירק הכהה,
חתן וכלה בבגדים לבנים, נקיים,
נושמים זה את זה,
ילדים שגדלו בשני קצוות תבל
ויגרו אל תוף אותה התפת.
אולי צרותינו חפרו אותנו,
אולי לבותינו התפשטו,
אבל אפלו בעוד מאה ועשרים שנות נשואין,
עדין אתרגש למראה קריצתך השוככה,
אקסם מקמוט אפך כלפי מעלה
כמו בימים הרחוקים בסתו ההוא.
אצבעותי נשארו בכך ידך,
והן יאמתו בה לעד.





הגענו כבר לסוג של דבר

התעודות ממסגרות תלויות על הקיר.
הילדים גדלו ועברו לגור מחוץ לעיר,
נכדים מתוקים מתימים מהגלגלה,
סמנו וי על אבני דרך בהיסטוריה,
הגשמו חלומות,
זכינו לישועות,
אף לא הצענו לרגיעה אמתית,
לא ראינו את השקט בנפשנו הקפיצית.
אין לדעת מה תהיה ההגשמה האחרונה.
הדבר היחיד הבטוח הוא
שבסוף של הסוף נזכה למנוחה נכונה.



0120

ממאה ועשרים

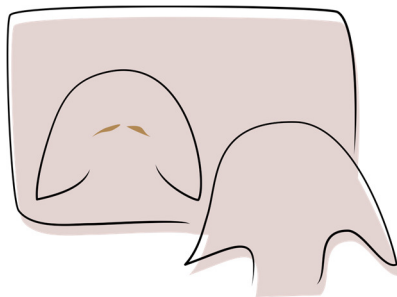
ינואר 2025
טבת ה'תשפ"ה

10

נעמה פריש



טפּט בַּצְבֵּעַ פָּתַם זֶרְחָנִי
מִתְקַלֵּף בְּחֶדֶר הַיָּשׁוּן
וְהַשְּׂקֵת סִדְרֵת קִמְטִים חֲדוּשָׁה
עַל הַמְּצַח שֶׁל אָמִי.



הביטו בהם! החזירו אותם הביתה!



62 hostages



36 bodies remain captive

Total of 98

Additional captives in Gaza who were kidnapped prior to October 7, 2023.

(Data as of January 10, 2025)

StandWithUs

גברים. נשים. תינוקות. קשישים.
עדיין חטופים על ידי חמאס
#BringThemHomeNow

מייסד: אלירן דיין
עורכת אחראית ונקדנית: רוזי גולן
עורכים: אלירן דיין, רובי גורדון, עמליה ויניק, רוזי גולן
איורים ועיצוב גרפי: רובי גורדון



x.com/motiv_magazine



motiv-magazine.co.il



info@motiv-magazine.co.il



facebook.com/motiv.magazine



bit.ly/motiv-whatsapp



bit.ly/motiv-youtube



[\(כתב עת\) he.wikipedia.org/wiki/מוטיב](https://he.wikipedia.org/wiki/מוטיב_(כתב_עת))



instagram.com/motiv.magazine



יישומון "מוטיב" זמין להורדה חינם

